

har været i Strid med de gældende Overenskomster — over paa Arbejderne, og man har sagt, at det var saa soleklart, det var oplagt, at naar de ikke respekterede en Overenskomst, havde de Uret. Jeg tror nu slet ikke, at den Opfattelse kan staa for en mere moralsk Betragtning. Den kan maaske staa for en juridisk Betragtning; men hvis man skal anlægge en moralsk Maalestok, tror jeg, man i mangfoldige Tilfælde vil komme til det Resultat, at det i Virkeligheden var Arbejdsgiverne, der havde Uretten, selv om det var Arbejderne, der i de paagældende Tilfælde havde brudt Overenskomsten. Det er nemlig ikke alene Overenskomsternes Ordlyd, man maa lægge til Grund for Bedømmelsen af denne Sag, men man maa ogsaa lægge til Grund Forudsætningen for disse Overenskomster, og naar de blev indgaaet før Krigen og skulde vare i 3—4 Aar — jeg tror endogsaa, der var Fag, som havde 5-aarige Overenskomster —, kunde fornuftigvis ingen af Parterne, heller ikke Arbejderne, vide, at man inden længe vilde staa i en Dyrtd, staa overfor Forhold, der ganske omstødte de Forudsætninger, som var grundlæggende ved Overenskomsternes Indgaaelse. Derfor mener jeg, at Arbejdsgiverne i Dyrtdens første Periode handlede i høj Grad uklogt, og tillige moralsk forkasteligt ved, at de vægrede sig ved at imødekomme Arbejdernes Krav om Dyrtdstillæg. I den første Tid vilde Arbejdsgiverne ikke ind paa Tanken om Dyrtdstillæg. De vilde ikke afse noget af den Merfortjeneste, som Krigskonjunkturerne gav dem, til deres Arbejdere, og vilde de endelig gaa ind paa Tanken, var deres Tilbud saa karrigt, at det paa ingen Maade satte Arbejderne i Stand til at imødegaa Dyrtden. Deraf fulgte, at Arbejderne til sidst — ikke fordi de ønskede det, ikke fordi de ikke var lige saa ordholdende, som de tidligere var, for det har altid været Arbejderorganisationernes Ære at bestræbe sig for at overholde de Overenskomster, der var indgaaede, og det vilde man ogsaa have gjort under denne Situation — blev tvunget af Nøden til at bryde disse Overenskomster, hvis de overhovedet skulde leve. Og jeg vil sige, at hvis Arbejdernes Tillidsmænd indenfor Fagforeningerne ikke havde været Mænd, som havde haft Arbejdernes Tillid, en Tillid, som de har skabt sig indenfor Arbejderorganisationerne i Kraft af et dygtigt Arbejde igennem Aarene, og hvis de ikke havde været Folk, som havde styret med fast

Haand og havde grebet ind med den Styrke, som det senere har vist sig, at de har gjort, og havde udført et næsten overmenneskeligt Arbejde for at holde Arbejderne sammen, vilde det hele let være kommet til at løbe ud i et Kaos, det Kaos, det tegnede til at skulle komme ud i, fordi Arbejdsgiverne end ikke vilde yde et rimeligt Dyrtdstillæg til Arbejderne efter de Overenskomster, som var indgaaede under ganske andre Forudsætninger end dem, der nu var til Stede. Jeg mener, at det er Mænd som Lyngsie og I. A. Hansen, vi i første Række kan takke for, at vi ikke er kommet ud i et Kaos, og naar der er talt om og krævet, særlig fra konservativ Side under de Forhandlinger, der har fundet Sted her i de sidste Dage, at det er Produktionen, vi skal have frem, saa er jeg enig deri, men jeg tror ikke, at det er den rette Fremgangsmaade for at faa Produktionen frem, at Arbejdsgiverne stiller sig afvisende overfor Arbejdernes Krav, saa der bliver forholdsvis let Spil for de syndikalistiske Elementer. Og naar der har været Tale om Havnearbejderstrejken og om, at Regeringen ikke har grebet stærkt og kraftigt nok ind overfor de Folk, der etablerede Havnearbejderstrejken, maa vel dermed menes, at man kunde ønske, at Regeringen havde sendt Militær ud i Havnen og havde ladet Arbejdet udføre enten ved Militæret eller under militær Beskyttelse mod Arbejderne. Jeg tror ikke, det vilde have været fremmede for Produktionen. Jeg tror, at de Forhold, som vilde være opstaaet ved en saadan Fremgangsmaade, i høj Grad vilde have modvirket Produktionen; de vilde have skabt urolige Forhold, og ingen kunde vide, hvor det vilde bære hen. Den Ordning, som nu er gennemført, tror jeg derimod er mere fremmende for Produktionen, end hvis man havde grebet ind med de voldsomme Midler, som man fra den Side synes at mene, Regeringen skulde have betjent sig af ved den paagældende Lejlighed.

Dette, at det er lykkedes Arbejdernes Organisationer at holde Arbejderne sammen og paa den kendte Vis, gennem Sammenhold, at stille sine Krav overfor Arbejdsgiverne og efterhaanden ved Forhandlinger med Arbejdsgivernes Organisationer at naa til nye Overenskomster, som svarer til Nutidens Forhold, i alt Fald i høj Grad forbedrede Arbejdskaarene — selv om jeg ikke mener, at de i alle Tilfælde fuldt ud opvejer det, som Dyrtden har paaført Arbejderne —, synes jeg i høj Grad tjener Arbejderorganisa-